

Konieczność uchwały
Kierownik

11.XII 2018

Kierownik

Numer zapisu p.w. zierowalicy
na sesji Rady Miasta 59/18

Projekt

z dnia 6 grudnia 2018 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY MIASTA OŚWIĘCIM**

z dnia 2018 r.

w sprawie przyjęcia "Gminnego programu wspierania rodziny w mieście Oświęcim na lata 2019 - 2021.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jedn. Dz.U. z 2018 r. poz. 994 ze zm.) oraz art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn. Dz.U. z 2018 r. poz. 998 ze zm.) - **Rada Miasta Oświęcim postanawia:**

§ 1. Przyjąć "Gminny program wspierania rodziny w mieście Oświęcim na lata 2019 - 2021" , w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Oświęcim.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2019 r.

Zatwierdzam

(data, pieczęć i podpis prezydenta)

Przekazano do Rady Miasta w dniu 11.12.18
Poz. centralnego rejestru projektów uchwał
Rady Miasta 532/18
i podpis (data, imię i nazwisko Wydz. OR)

ZASTĘPCA DYREKTORA
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Oświęcimiu
mgr Marta Węgrzyn-Skarbek

Sporządził

Sprawdzono pod względem prawnym
Starszy Referent ds. prawnych

mgr Andrzej Goytowski

DYREKTOR
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Oświęcimiu
mgr Beata Baka

Wniosek o ujęcie przedmiotowego
projektu uchwały w porządku obrad
sesji RM w dniu 19.12.18

Załącznik do uchwały Nr

Rady Miasta Oświęcim

z dnia.....2018 r.

Gminny program wspierania rodziny w mieście Oświęcim na lata 2019 - 2021

SPIS TREŚCI:

Rozdz. 1. Podstawa prawna Programu - s. 3

Rozdz. 2. Diagnoza środowiska lokalnego na terenie miasta Oświęcim - s. 4

Rozdz. 3. Założenia Programu - s. 15

Rozdz.4. Adresaci Programu - s. 16

Rozdz.5. Realizator Programu - s. 16

Rozdz. 6. Podmioty współpracujące - s. 16

Rozdz. 7. Cel główny i cele szczegółowe Programu - s. 17

Rozdz. 8 . Finansowanie Programu - s. 20

Rozdz. 9. Monitoring i ewaluacja Programu - s. 21

Rozdział 1

Podstawa prawna Programu

Zadania dotyczące wspierania rodziny zostały uregulowane w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn. Dz.U. z 2018 r. poz. 998 ze zm.). Zgodnie z powyższą ustawą do zadań gminy należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny,
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci,
- 4) finansowanie:
 - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, ponoszonych przez rodziny wspierające,
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym,
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem wymaganego ustawą systemu teleinformatycznego,
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Działania przyjęte do realizacji w ramach niniejszego programu są nie tylko spójne z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ale także innymi obowiązującymi aktami prawnymi, w tym:

- ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jedn. Dz.U. z 2018 r. poz. 1508 ze zm.),
- ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jedn. Dz.U. 2015 r. poz. 1390),
- ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jedn. Dz.U. z 2018 r. poz. 2137),

- ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jedn. Dz.U z. 2018 r. poz. 1030 ze zm.),
- ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tekst jedn. Dz.U. z 2018 r. poz. 450 ze zm.),
- ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jedn. 2018 r. poz. 1265 ze zm.),
- ustawą z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (tekst jedn. Dz.U. z 2018 r. poz. 2134),
- ustawą z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem" (Dz.U. z 2016 r. poz. 1860 ze zm.).

Program jest spójny z aktualną strategią rozwiązywania problemów społecznych miasta Oświęcim, a także z pozostałymi dokumentami programowymi dotyczącymi kwestii związanych z pomocą i integracją społeczną.

Głównym założeniem niniejszego Programu jest utworzenie spójnego systemu wsparcia dzieci i rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w celu przywrócenia im zdolności do funkcjonowania poprzez wzmocnienie roli i funkcji rodziny, rozwijanie umiejętności opiekuńczo - wychowawczych oraz zapewnienie bezpieczeństwa dziecku i rodzinie. Zadania realizowane w ramach Programu koncentrować się będą nie tylko na dziecku, ale również na całej jego rodzinie.

Rozdział 2

Diagnoza środowiska lokalnego na terenie miasta Oświęcim

Na szczeblu gminnym większość zadań z zakresu polityki społecznej realizowanych jest przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oświęcimiu. Do zadań tych należą m.in. zadania z zakresu: pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i świadczenia wychowawczego, pomocy osobom uprawnionym do alimentów, świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, wspierania rodziny oraz współfinansowania pobytu dzieci w pieczy zastępczej. Działania te mają na celu przywrócenie rodzinie objętej wsparciem i pomocą prawidłowego funkcjonowania poprzez umożliwienie jej odzyskania lub nabycia umiejętności właściwego wypełnienia ról społecznych.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oświęcimiu objął na podstawie ustawy o pomocy społecznej wsparciem finansowym, rzeczowym i usługowym w 2016 r. 498 rodzin z dziećmi, a w 2017 r. 334. Charakterystykę rodzin z dziećmi objętych pomocą społeczną przez tutejszy Ośrodek w latach 2016 - 2017 obrazują dane zawarte w tabelach nr 1 i 2 .

Tabela nr 1. Typy rodzin z dziećmi, które zostały objęte pomocą społeczną Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Oświęcimiu w latach 2016 - 2017.

Typy rodzin		Liczba rodzin	
		2016 rok	2017 rok
Rodziny z dziećmi ogółem		498	334
Liczba dzieci w rodzinach	1	197	139
	2	199	137
	3	63	38
	4	24	8
	5	10	9
	6	4	3
	7 i więcej	1	0
W tym rodziny niepełne ogółem		191	146
Liczba dzieci w rodzinach	1	91	76
	2	61	50
	3	25	15
	4 i więcej	14	5
W tym rodziny, z których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej, a w których prowadzone były działania mające na celu powrót dzieci do rodziny biologicznej		3	6

Analiza powyższych danych wskazuje, że liczba rodzin z dziećmi korzystających z pomocy społecznej w latach 2016 - 2017 systematycznie maleje. Można przypuszczać, że jest to wynikiem zmniejszającej się liczby mieszkańców miasta oraz korzystania przez rodziny z dziećmi z innych form wsparcia przewidzianych dla rodzin z dziećmi.

Udzielenie rodzinom świadczeń z pomocy społecznej wymaga spełnienia, obok kryterium dochodowego, które kwalifikuje do uzyskania wsparcia z pomocy społecznej, przynajmniej jednej z przesłanek wynikających z art. 7 ustawy o pomocy społecznej. Wykaz najczęściej występujących przesłanek uzasadniających przyznanie świadczeń pomocy społecznej dla rodzin z dziećmi w roku 2016 i 2017 przedstawia tabela nr 2.

Tabela nr 2. Najczęściej występujące przesłanki uzasadniające przyznanie pomocy społecznej rodzinom z dziećmi przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oświęcimiu w latach 2016 -2017.

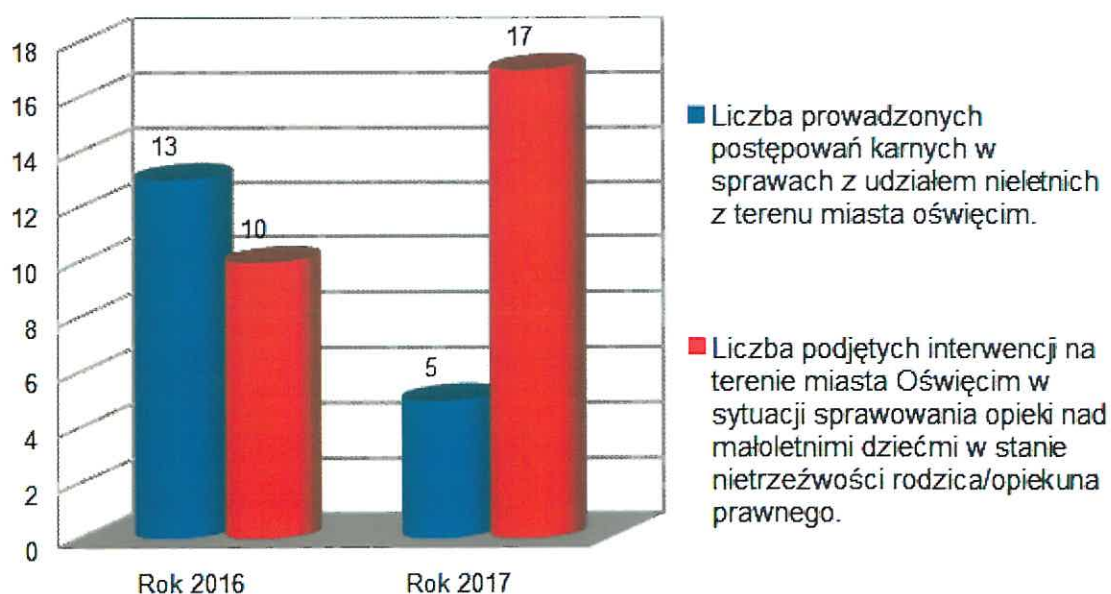
L.p.	Najczęściej występujące przesłanki uzasadniające przyznanie pomocy rodzinom z dziećmi	Liczba rodzin ogółem Rok 2016	Liczba rodzin ogółem Rok 2017
1	Ubóstwo	253	199
2	Bezrobocie	221	156
3	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	193	149
4	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych - rodzina niepełna	153	134
5	Długotrwała lub ciężka choroba	86	75
6	Niepełnosprawność	82	64
7	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych - rodzina wielodzietna	40	31
8	Potrzeba ochrony macierzyństwa	33	30

9	Wielodzieństwo	23	17
10	Przemoc w rodzinie	11	9
11	Alkoholizm	10	8

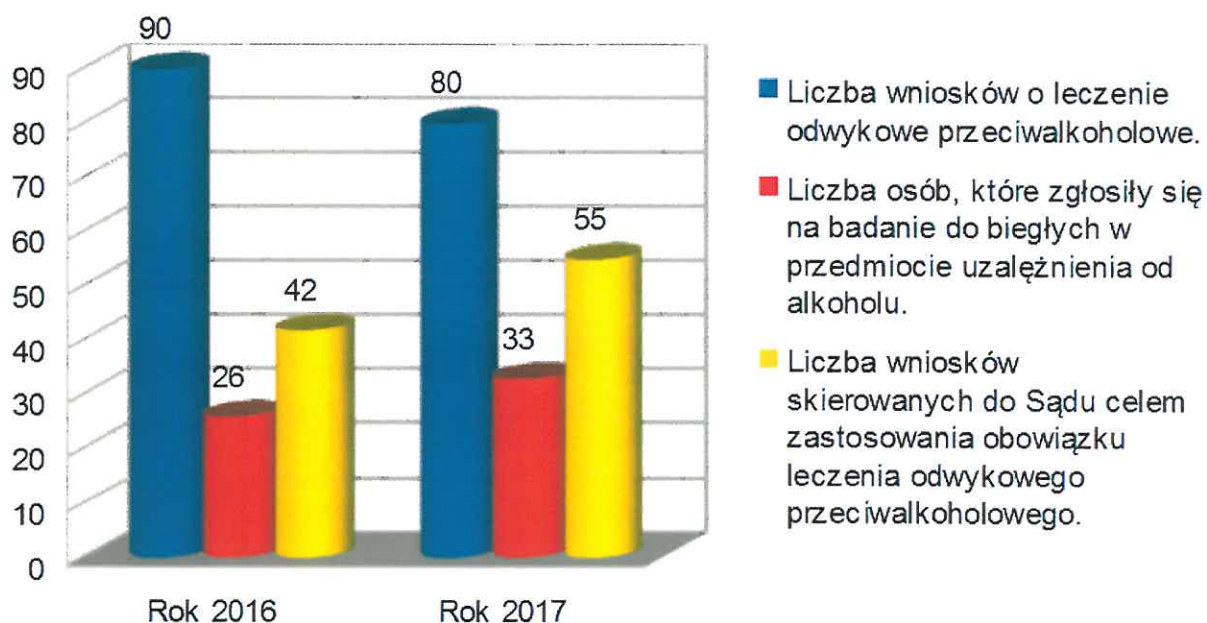
Jednym z istotniejszych problemów społecznych w obszarze realizacji zadań MOPS w Oświęcimiu jest bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Z tego powodu w roku 2016 objęto wsparciem około 400 rodzin z dziećmi, a w roku 2017 ponad 300, w tym blisko połowa były to rodziny niepełne. Planowane w niniejszym Programie działania są zatem skierowane do tej grupy odbiorców. Z uwagi na fakt, iż większość rodzin boryka się z wieloma problemami, a co za tym idzie oprócz wymienionej bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, rodzina niejednokrotnie zмага się z takimi trudnościami jak: ubóstwo, alkoholizm czy przemoc w rodzinie, konkretne zadania powinny skupić się przede wszystkim na wielopłaszczyznowej i zindywidualizowanej pomocy rodzinie. Celem tych działań winno być pobudzenie potencjału rodziny i jej aktywności do rozwoju oraz ukierunkowanie na rozwiązywanie problemów. Praca z rodzinami przeżywającymi wymienione powyżej trudności wymaga wysiłku interdyscyplinarnego, wsparcia i pomocy specjalistów. Dzięki sprawnemu i spójnemu lokalnemu systemowi pomocy rodzina oraz jej członkowie zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym mogą przezwyciężyć trudną sytuację życiową, w której się znaleźli.

Poniższe dane uzyskane od instytucji i podmiotów z terenu miasta Oświęcim działających na rzecz rodziny, przedstawiają w głównej mierze informację ilościową o sytuacji rodzin w latach 2016 - 2017:

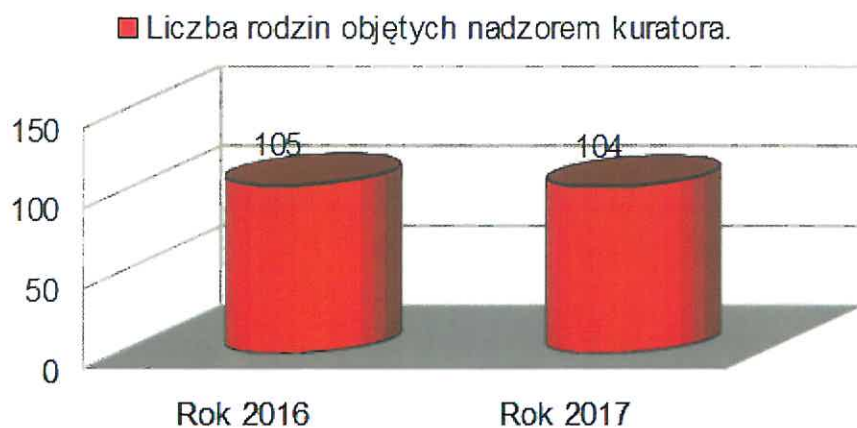
1) Zestawienie danych Komendy Powiatowej Policji w Oświęcimiu, dotyczące postępowań karnych w sprawach z udziałem nieletnich oraz podjętych interwencji w sytuacji sprawowania opieki nad małoletnimi dziećmi w stanie nietrzeźwości rodzica lub opiekuna prawnego za lata 2016-2017:

2) Zestawienie danych Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Oświęcimiu w zakresie podejmowania działań w stosunku do osób z problemem alkoholowym w latach 2016 - 2017:

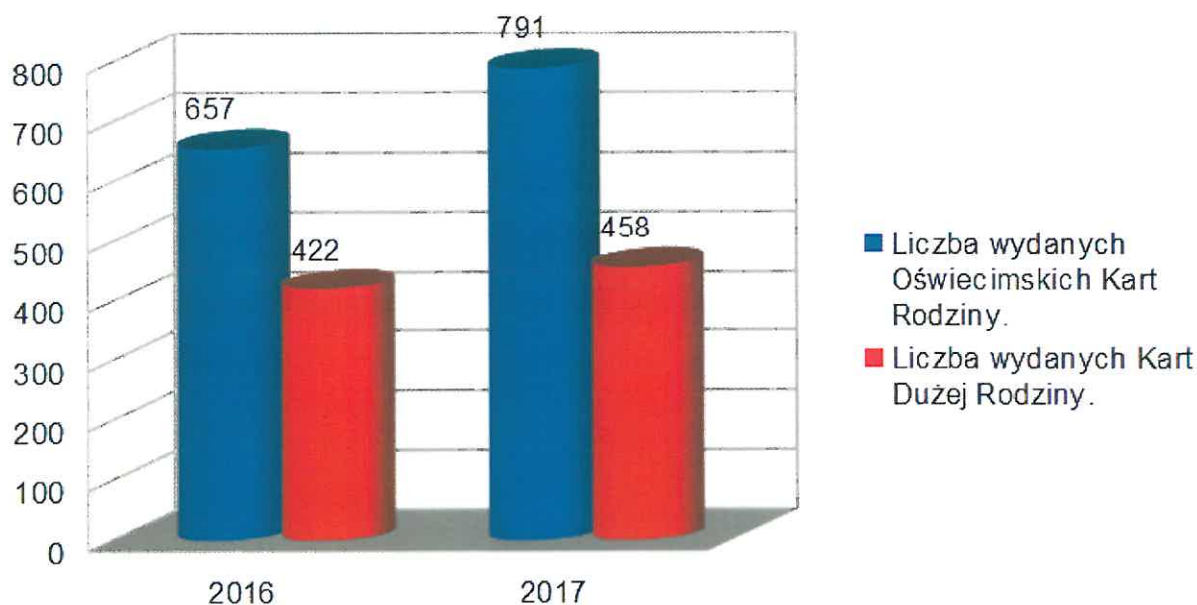

3) Liczba rodzin z dziećmi, które Postanowieniem Sądu Rejonowego w Oświęcimiu objęte były nadzorem kuratora sądowego w latach 2016 - 2017.

Źródło: dane Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Oświęcimiu.

4) Dane dotyczące liczby rodzin z terenu miasta Oświęcim objętych programem Karty Dużej Rodziny i Oświęcimskiej Karty Rodziny w latach 2016 - 2017.

Źródło: dane Urzędu Miasta Oświęcim.

5) Zestawienie danych liczbowych dotyczących wsparcia dzieci w placówkach szkolnych na terenie miasta Oświęcim na lata 2016 - 2017:

L.p.	Rodzaj zajęć	Liczba dzieci korzystających z zajęć	
		2016	2017
1.	zajęcia korekcyjno - kompensacyjne	198	231
2.	zajęcia dydaktyczno - wyrównawcze	912	695
3.	pomoc i wsparcie pedagoga szkolnego	307	380
4.	pomoc i wsparcie psychologa szkolnego	209	320

Źródło: dane Zarządu Szkół i Przedszkoli Miejskich w Oświęcimiu.

Od 2012 roku rodziny przejawiające trudności w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej mogą korzystać ze wsparcia asystenta rodziny. Zadania te realizowane są w oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Z dniem 1 stycznia 2017 r. w ramach realizacji ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem" poszerzył się zakres odbiorców usług asystenta rodziny o kobiety w ciąży i ich rodziny, które wyrażą wolę współpracy z asystentem rodziny i złożą wniosek o tego typu wsparcie. Celem oddziaływań asystenta rodziny w tym przypadku jest wsparcie kobiet w ciąży, w ciąży powikłanej oraz w sytuacji niepowodzeń położniczych oraz rodzin z niepełnosprawnym dzieckiem. Rolą asystenta rodziny wynikającą z ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem" jest koordynowanie poradnictwa w zakresie:

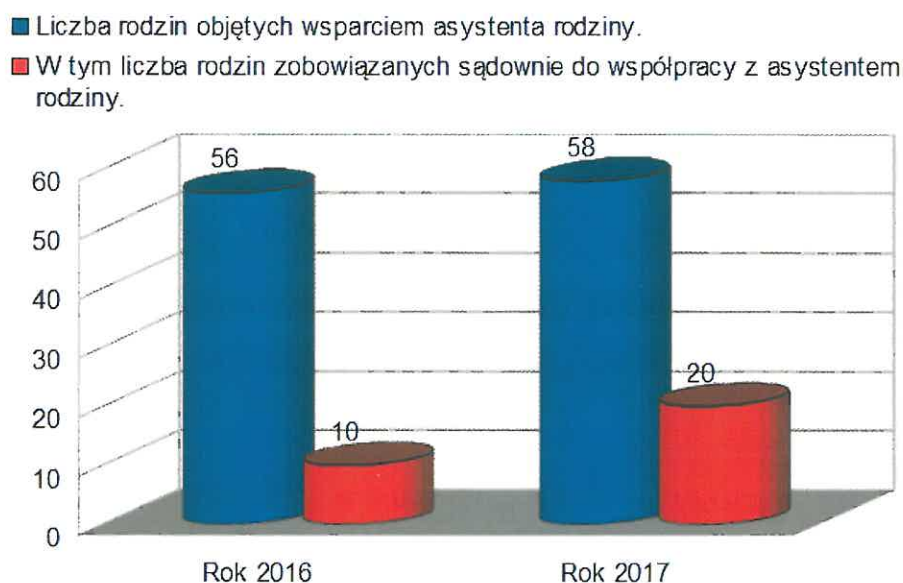
- 1) przezwyciężenia trudności w pielęgnacji i wychowaniu dziecka,
- 2) wsparcia psychologicznego,

- 3) pomocy prawnej, w szczególności w zakresie praw rodzicielskich i uprawnień pracowniczych,
- 4) dostępu do rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz świadczeń opieki zdrowotnej.

W obydwu w/w przypadkach asystent rodziny podejmuje współpracę i udziela rodzinom pomocy w zakresie przezwyciężenia trudności dnia codziennego oraz wspólnie z rodziną określa jej potrzeby i wyznacza cele do realizacji. Zadaniem asystenta rodziny jest przede wszystkim zmienić stosunek osób w rodzinie do własnych problemów, zwiększyć ich poczucie wpływu na własne życie oraz powrotu rodziny do prawidłowego funkcjonowania. W szczególności odbywa się to poprzez udzielenie pomocy w nabyciu umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego, radzenia sobie w sprawach opiekuńczo-wychowawczych z dziećmi oraz poprzez wspieranie aktywności społecznej rodziny.

W ramach realizacji zadań wynikających z ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem" Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oświęcimiu przy współpracy z lokalnymi placówkami służby zdrowia opracował lokalny informator *Sprawdź jakie uprawnienia przysługują ci w ramach ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem"*. Informator ten jest udostępniany w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Oświęcimiu, a także na jego stronie internetowej w zakładce "Za życiem". Ponadto został on również przekazany funkcjonującym na terenie miasta Oświęcim placówkom opieki zdrowotnej.

6) Zestawienie danych o liczbie rodzin, które korzystały ze wsparcia asystenta rodziny w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Oświęcimiu w latach 2016 - 2017:

Działania asystenta rodziny zmierzają do usamodzielnienia wspieranej rodziny, poprzez wyposażenie jej w niezbędne umiejętności opiekuńczo-wychowawcze oraz prowadzenia gospodarstwa domowego. Praca asystenta rodziny ukierunkowana jest także na wspieranie aktywności społecznej rodziny, jak również na rozwiązywanie spraw dnia codziennego. W okresie ostatnich lat widoczny jest niewielki wzrost

dobrowolnego zainteresowania w/w formą wsparcia. Obserwuje się natomiast zwiększenie liczby wydanych postanowień sądowych zobowiązujących rodziny do współpracy z asystentem rodziny.

W sytuacji, gdy plan pracy z rodziną jest realizowany w sposób prawidłowy, a zawarte w nim cele zostaną zrealizowane oraz nastąpi poprawa w funkcjonowaniu rodziny, wówczas praca asystenta z rodziną zostaje zakończona. Jednak i w tym przypadku, jeszcze przez określony czas sytuacja rodzinna jest nadal monitorowana przez asystentów rodziny przy współpracy z pracownikami socjalnymi. Przesłanką do zakończenia pracy asystenta z rodziną jest również zaprzestanie współpracy przez rodzinę, brak efektów podejmowanych działań oraz zmiana metod pracy z rodziną. Poniższe zestawienie przedstawia powody zakończenia współpracy z asystentem rodziny w latach 2016 - 2017:

	Liczba rodzin	
	2016	2017
Liczba rodzin ogółem, z którymi zakończono współpracę, w tym:	22	28
ze względu na osiągnięcie celów	10	14
ze względu na zaprzestanie współpracy przez rodzinę	11	8
ze względu na brak efektów	1	5
ze względu na zmianę metod pracy	0	1

Oprócz wsparcia świadczonego przez asystenta rodziny, praca z rodziną prowadzona jest również w formie poradnictwa i konsultacji specjalistycznych przez MOPS. W latach 2016 - 2017 zakres udzielanego w tym względzie wsparcia przedstawia się następująco:

	Liczba rodzin	
	2016	2017
Liczba konsultacji terapeutycznych w zakresie problemu alkoholowego.	245	220
Liczba porad prawnych.	213	105

Tutejszy Ośrodek realizuje również warsztaty edukacyjne dla rodziców i dzieci, które z roku na rok ewoluują w swej formie i ofercie tematycznej, wychodząc naprzeciw potrzebom i oczekiwaniom klientów. Działania tego typu cieszą się dużym zainteresowaniem. Świadczy o tym wzrost liczby odbiorców korzystających ze wskazanego rodzaju wsparcia. Dla porównania w 2015 roku zorganizowano dwa cykle warsztatowe dla 11 uczestników, w 2016 roku odbyły się dwa spotkania warsztatowe już dla 38 uczestników, a w roku 2017 w trzech spotkaniach warsztatowych wzięło udział aż 46 uczestników.

Wśród narzędzi wsparcia rodziny biologicznej ważne miejsce zajmują placówki wsparcia dziennego. W roku 2016 na terenie gminy miasto Oświęcim funkcjonowało 6 placówek, z czego 4 prowadzone były w formie opiekuńczej i 2 w formie specjalistycznej. W roku 2017 funkcjonowało również 6 placówek wsparcia dziennego z czego 3 miały formę opiekuńczą, 2 specjalistyczną i 1 była prowadzona w formie pracy podwórkowej i zapewniały miejsce dla łącznie 150 dzieci.

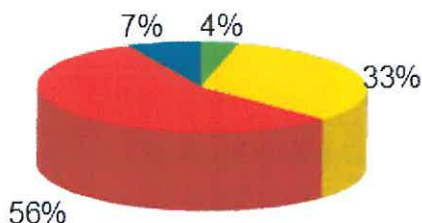
Kolejnym zadaniem gminy z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej jest współfinansowanie kosztów pobytu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. W tabeli poniższej zobrazowano jak kształtowała się liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w latach 2016 - 2017:

	Liczba rodzin	
	2016	2017
Liczba dzieci ogółem przebywających w pieczy zastępczej, w tym:	24	27
- liczba dzieci przebywających w placówce opiekuńczo – wychowawczej,	11	16
- liczba dzieci przebywających w zawodowej rodzinie zastępczej pełniącej funkcję pogotowia opiekuńczego,	2	1
- liczba dzieci przebywających w zawodowej rodzinie zastępczej,	1	0
- liczba dzieci przebywających w niezawodowej rodzinie zastępczej,	3	2
- liczba dzieci przebywających w spokrewnionej rodzinie zastępczej,	7	8

W celu pozyskania informacji na temat zasobów, deficytów oraz określenia potrzeb rodzin z dziećmi na terenie miasta Oświęcim, a także zdiagnozowania problemów z jakimi borykają się w/w rodziny, MOPS w Oświęcimiu przeprowadził ankietę wśród instytucji okołopomocowych. Określając założenia programowe uwzględniono dane pozyskane podczas badania ankietowego przeprowadzonego w okresie od miesiąca kwietnia do czerwca 2018 roku przez MOPS w Oświęcimiu wśród instytucji okołopomocowych z terenu miasta Oświęcim, takich jak: placówki oświatowe, Komenda Powiatowa Policji w Oświęcimiu, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Oświęcimiu, placówki wsparcia dziennego z terenu miasta Oświęcim, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Oświęcimiu, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Oświęcimiu, Wydział Spraw Obywatelskich Urzędu Miasta Oświęcim, Ośrodek Rehabilitacji EUROMED, Miejska Biblioteka Publiczna w Oświęcimiu. Pozyskane informacje stanowią podstawę do wyznaczenia kierunków działań w zakresie wspierania rodziny. Zestawienie informacji pozyskanych w czasie badania kształtuje się następująco:

1)

Ocena sytuacji materialno - bytowej rodzin w gminie miasto Oświęcim (dane procentowe) - według respondentów.

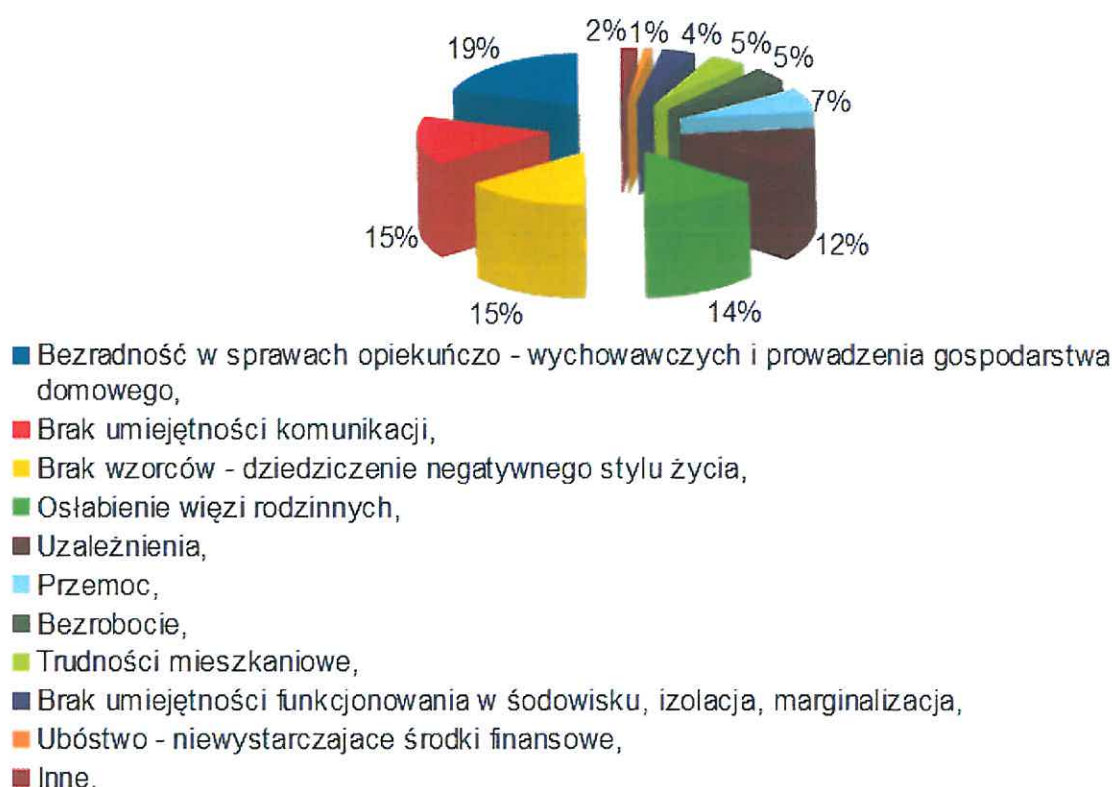

- Jest dobra, rodziny funkcjonują prawidłowo,
- Jest dobra, rodziny funkcjonują prawidłowo, lecz wymagają wsparcia i pomocy instytucjonalnej w wypełnianiu swoich funkcji,
- Coraz większa liczba rodzin wymaga systematycznego wsparcia i pomocy z zewnątrz,
- Inne.

Analiza zebranych danych wykazała, że w ocenie 56% respondentów sytuacja materialno-bytowa rodziny w gminie miasto Oświęcim jest dobra, lecz widoczna jest potrzeba wsparcia i pomocy instytucjonalnej w zakresie wypełniania przez rodzinę swoich funkcji.

2)

Ocena charakteru problemów występujących w rodzinach według respondentów.

Respondenci wśród najczęściej wskazywanych problemów z jakimi w ich ocenie zmagają się rodziny z terenu miasta Oświęcim wskazali bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (19% ankietowanych). Natomiast 15% ankietowanych wskazało brak umiejętności komunikacji, tożsamy liczba respondentów wskazała problem braku wzorców przyjętych norm funkcjonowania społecznego rodziny, a co za tym idzie dziedziczenia negatywnego stylu życia. Równie często występującymi problemami w rodzinie są: osłabienie więzi rodzinnych (14% ankietowanych) oraz problem alkoholowy (12% ankietowanych). Dane te wskazują obszary, które wymagają pracy w zakresie poprawy funkcjonowania rodzinnego i społecznego rodziny.

3)

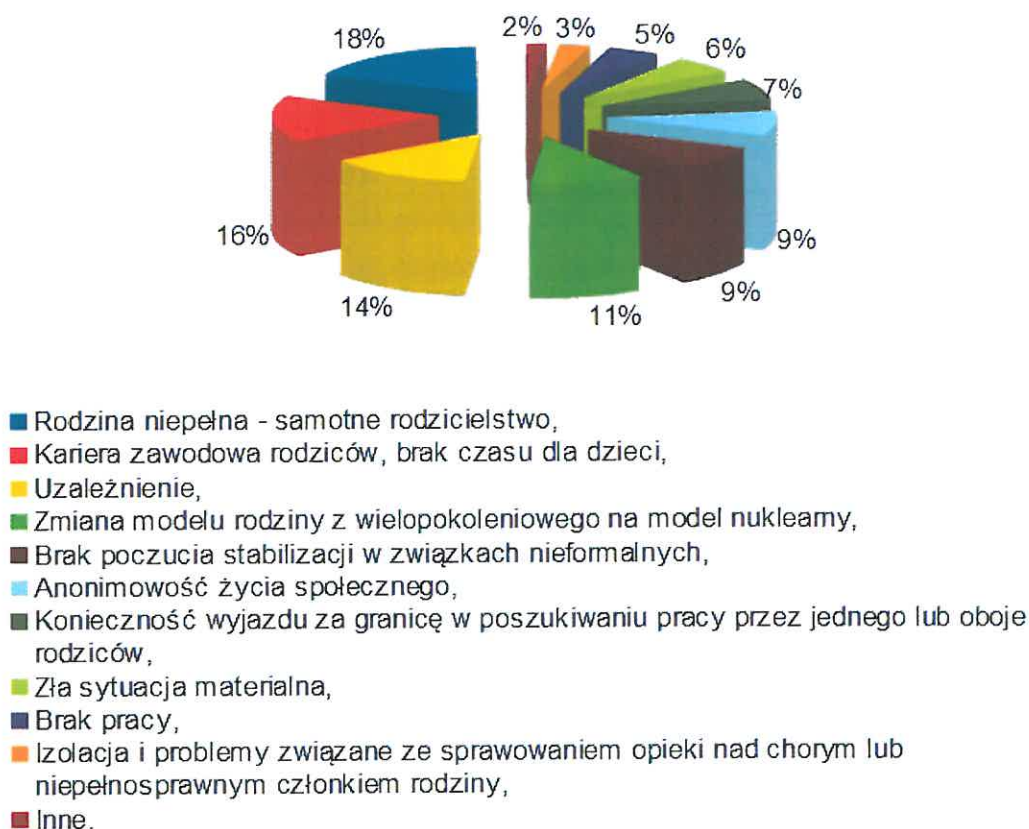
Ocena tendencji problemów występujących w rodzinie według respondentów.

Analiza zebranych danych wykazała, że w ocenie respondentów dostrzegalny jest wzrost występowania problemów rodzinach. Świadczyć to może o tym, że coraz więcej rodzin może przeżywać trudności w funkcjonowaniu w wielu obszarach życia społecznego i rodzinnego.

4)

Przyczyny występowania problemów w rodzinach według respondentów.

W ocenie respondentów dużym zagrożeniem dla prawidłowego funkcjonowania rodziny jest samotne rodzicielstwo (18% ankietowanych), kariera zawodowa rodziców (16% ankietowanych) i uzależnienie członka rodziny (14% ankietowanych). Najmniej istotnymi przyczynami występowania problemów w rodzinie wskazanymi przez respondentów są: izolacja i problemy związane ze sprawowaniem opieki nad chorym lub niepełnosprawnym członkiem rodziny (3% ankietowanych) oraz przerzucanie odpowiedzialności rodzicielskiej na instytucje, którą to przyczynę wskazali respondenci w obszarze : Inne (1% ankietowanych).

W oparciu o badania ankietowe pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Oświęcimiu opracowali diagnozę potrzeb rodzin z terenu miasta Oświęcim. Celem ankiety było określenie kierunków pracy z rodziną. W przedmiotowym badaniu wzięto pod uwagę następujące obszary:

- 1) Działania zmierzające do wzmocnienia lub nabycia przez rodziców prawidłowych umiejętności opiekuńczo-wychowawczych;
- 2) Działania zmierzające do wzmacniania lub nabycia przez rodziców prawidłowych umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego;
- 3) Działania zmierzające do wzmacniania lub nabycia prawidłowych umiejętności społecznego funkcjonowania;
- 4) Działania zmierzające do zwiększenia zakresu wsparcia i zagospodarowania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży;
- 5) Działania zmierzające do zabezpieczenia potrzeb materialnych rodziny;
- 6) Działania zmierzające do zmiany sytuacji zawodowej rodziców oraz pełnoletnich członków rodziny.

Analiza pozyskanych danych wykazała, że praca z rodziną winna zmierzać do zapewnienia równowagi rodziny w zakresie prawidłowego wypełniania swojej funkcji opiekuńczo-wychowawczej, wzmacniania kompetencji wychowawczych, prawidłowej komunikacji oraz kształtowania norm i wartości rodzinnych, celem niwelowania występujących deficytów w rodzinie.

Przedmiotowe badanie wskazuje, że współczesne rodziny wymagają wsparcia w szczególności w zakresie racjonalnego gospodarowania budżetem domowym. Zauważono również potrzebę podejmowania działań w zakresie prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego z uwzględnieniem jego wszystkich aspektów (określenie prawidłowych hierarchii potrzeb, podział obowiązków w rodzinie, przygotowywanie pełnowartościowych posiłków dostosowanych do wieku i potrzeb dzieci). Zebrane dane wykazały także, że istotne są dla rodziny: umiejętność korzystania z zasobów środowiska lokalnego, wsparcie rodziny w zakresie umiejętności załatwienia spraw urzędowych oraz doskonalenie umiejętności komunikacji społecznej.

Ważnym działaniem na rzecz dziecka i rodziny jest również zapewnienie zagospodarowania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży poprzez organizowanie zajęć w świetlicach szkolnych i zajęć pozalekcyjnych w szkołach (koła zainteresowań i zajęcia sportowe). Uzupełnieniem powyższego zadania

jest zapewnienie dostępności miejsc w placówkach wsparcia dziennego oraz rozszerzenie ofert zajęć kulturalno-sportowych w mieście Oświęcim. Szeroki dostęp do wyżej wymienionych usług społecznych pozwoli na ograniczanie braków edukacyjnych, zapewnienie opieki dzieciom po zakończeniu zajęć szkolnych oraz konstruktywne i efektywne spędzanie czasu wolnego poprzez możliwość rozwijania zainteresowań.

Badanie ankietowe wykazało także potrzebę wsparcia dorosłych członków rodziny w zakresie zmiany sytuacji zawodowej, w szczególności w zakresie nabywania lub podnoszenia kwalifikacji zawodowych.

Mając na uwadze, że rodzina jest jedynym i niezastąpionym środowiskiem zapewniającym prawidłowy rozwój dziecka celem działań niniejszego Programu jest poszukiwanie, wdrażanie i monitorowanie rozwiązań naprawczych zmierzających do wzmocnienia funkcji rodziny oraz jej integracji.

Rozdział 3

Założenia Programu

Przedstawiany Program jest dokumentem przewidzianym do realizacji w latach 2019 - 2021. Głównym założeniem zawartym w niniejszym Programie jest stworzenie wielopłaszczyznowego wsparcia rodziny poprzez działania mające na celu:

- wsparcie rodzin z dziećmi w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych,
- zwiększenie poziomu bezpieczeństwa dzieci i ich rodzin poprzez podejmowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych w środowisku,
- interdyscyplinarną pracę z rodziną będącą w kryzysie, zagrożoną marginalizacją i wykluczeniem społecznym,
- zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz skuteczne reagowanie w sytuacjach już zaistniałych poprzez udzielenie wielopłaszczyznowego wsparcia i pomocy,
- zmniejszenie skali występowania zjawisk zaburzających prawidłowe funkcjonowanie rodziny takich jak: ubóstwo, bezrobocie, nieumiejętność prowadzenia gospodarstwa domowego, uzależnienie, przemoc w rodzinie, niewystarczające kompetencje rodzicielskie.

Nadrzędną zasadą Programu jest ścisła współpraca wszystkich podmiotów działających na rzecz rodziny, co daje gwarancję skuteczności i kompleksowości podejmowanych działań.

Rozdział 4

Adresaci Programu

Program skierowany jest do rodzin zamieszkałych na terenie miasta Oświęcim, przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

Rozdział 5

Realizator Programu

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oświęcimiu jest jednostką organizacyjną miasta Oświęcim powołaną do realizacji i koordynacji działań w zakresie pomocy i integracji społecznej. Jest odpowiedzialny za realizację, monitorowanie i ewaluację Programu oraz prowadzenie dokumentacji sprawozdawczej w zakresie realizacji niniejszego Programu.

Rozdział 6

Podmioty współpracujące

W ramach realizacji niniejszego Programu MOPS w Oświęcimiu współpracuje z następującymi podmiotami:

- * Urząd Miasta Oświęcim,
- * Miejski Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w mieście Oświęcim,
- * Komenda Powiatowa Policji w Oświęcimiu,
- * Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Oświęcimiu,
- * placówki oświatowe,
- * placówki wsparcia dziennego,
- * Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Oświęcimiu,
- * Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oświęcimiu,
- * Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Oświęcimiu,
- * organizacje pozarządowe,
- * kościoły i związki wyznaniowe.

Rozdział 7

Cel główny i cele szczegółowe Programu

Cel główny:

Kompleksowe wsparcie rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, służące przywróceniu zdolności prawidłowego funkcjonowania wszystkim członkom rodziny.

Cele szczegółowe:

Cel I. Budowanie bezpieczeństwa socjalnego rodzin

Zadania	Realizatorzy i partnerzy	Przewidywany efekt	Wskaźnik realizacji
1. Zapewnienie bezpieczeństwa materialno-bytowego rodzinom z dziećmi znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej	* Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oświęcimiu	Poprawa warunków materialno-bytowych	Liczba rodzin z dziećmi objętych pomocą społeczną, w tym liczba rodzin niepełnych oraz liczba rodzin, z których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej, a w których prowadzone są działania mające na celu powrót dziecka do rodziny biologicznej
2. Udzielanie pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów realizowanej na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2018 r. poz. 1457 ze zm.) t.j. stypendium szkolnego i zasiłku szkolnego	* Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oświęcimiu	Zabezpieczenie podstawowych potrzeb dzieci	Liczba dzieci objętych pomocą materialną o charakterze socjalnym dla uczniów w formie stypendium szkolnego i formie zasiłku szkolnego
3. Objęcie pomocą dzieci w formie dożywiania w placówkach oświatowych	* Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oświęcimiu * Placówki oświatowe	Zabezpieczenie podstawowych potrzeb dzieci	Liczba dzieci korzystających z dożywiania w placówkach oświatowych dofinansowywanego przez MOPS Liczba dzieci korzystających z obiadów finansowanych ze środków szkoły.

Cel II. Wspieranie rodzin przejawiających trudności opiekuńczo-wychowawcze w zakresie przywrócenia zdolności do prawidłowego wykonywania swoich funkcji

Zadania	Realizatorzy i partnerzy	Przewidywany efekt	Wskaźnik realizacji
1. Zwiększenie możliwości korzystania przez rodziny mające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych ze wsparcia asystenta rodziny	* Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oświęcimiu	Wzrost liczby rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	Liczba zatrudnionych asystentów rodziny
2. Zapewnienie pomocy rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez wsparcie asystenta rodziny	* Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oświęcimiu	Wzrost kompetencji rodzicielskich	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny
3. Organizowanie spotkań, warsztatów poszerzających wiedzę rodziców dot. opieki i wychowania dziecka	* Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oświęcimiu, * Placówki wsparcia dziennego, * Poradnia Psychologiczna-Pedagogiczna w Oświęcimiu	Rozwój kompetencji rodzicielskich	Liczba zorganizowanych działań Liczba uczestników
4. Dążenie do reintegracji rodzin, z których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej poprzez pomoc w odbudowaniu odpowiedniego środowiska wychowawczego	* Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oświęcimiu	Poprawa funkcjonowania społecznego i rodzinnego środowisk objętych pomocą	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, z których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej, Liczba rodzin, z których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej, nieobjętych wsparciem asystenta rodziny ze względu na odmowę współpracy przez rodziców
5. Działalność placówek wsparcia dziennego w zakresie pomocy dziecku oraz rodzinie w opiece i wychowaniu	* Urząd Miasta Oświęcim, * Placówki wsparcia dziennego	Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci poza zajęciami szkolnymi w sposób kreatywny i sprzyjający ich rozwojowi społecznemu	Liczba placówek wsparcia dziennego Liczba miejsc jakimi dysponują placówki wsparcia dziennego Liczba dzieci korzystających z zajęć w placówkach wsparcia dziennego

6. Promowanie funkcji rodziny wspierającej	* Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oświęcimiu	Zwiększenie wiedzy mieszkańców miasta na temat funkcji rodziny wspierającej	Metoda promowania rodziny wspierającej
7. Działania integracyjne i edukacyjne na rzecz rodziny	* Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oświęcimiu, * Placówki oświatowe, * Kościoły i Związki wyznaniowe	Integracja rodziny ze środowiskiem lokalnym	Liczba zorganizowanych działań
8. Organizowanie czasu dzieci i młodzieży poprzez prowadzenie działalności rekreacyjnej i edukacyjno-kulturalnej	* Instytucje kultury, * Urząd Miasta Oświęcim, * Placówki wsparcia dziennego, * Placówki oświatowe	* Rozwój zainteresowań dzieci i młodzieży * Zwiększenie aktywności kulturalnej dzieci i młodzieży	Liczba działań skierowanych do rodzin Liczba wydanych Kart Dużej Rodziny Liczba wydanych Oświęcimskich Kart Rodziny

Cel III. Interdyscyplinarna praca z rodzinami przeżywającymi trudności wychowawcze oraz przeciwdziałanie powstawaniu sytuacji kryzysowej w rodzinie.

Zadania	Realizatorzy i partnerzy	Przewidywany efekt	Wskaźnik realizacji
1. Monitoring sytuacji rodzin zagrożonych dysfunkcjami i rodzin z dysfunkcjami oraz analiza zjawisk powodujących ubieganie się o pomoc	* Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oświęcimiu, * Miejski Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w mieście Oświęcim	Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych w rodzinach poprzez wczesne reagowanie	Liczba rodzin z dziećmi objętych pracą socjalną Liczba rodzin monitorowanych w ramach procedury "Niebieskie Karty"
2. Praca socjalna ukierunkowana na wzmacnianie lub odzyskiwanie przez rodzinę zdolności do pełnienia prawidłowych funkcji społecznych	* Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oświęcimiu	Podnoszenie kompetencji rodzicielskich w zakresie prawidłowych wzorców wychowawczych i poprawa wzajemnych relacji w rodzinie	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, w których prowadzona jest procedura "Niebieskie Karty"
3. Motywowanie członków rodziny do podejmowania działań naprawczych niwelujących własne dysfunkcje	* Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oświęcimiu, * Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Oświęcimiu, * Miejski Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Oświęcimiu, * Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Oświęcimiu	Zwiększenie świadomości na temat negatywnych czynników wpływających na funkcjonowanie rodziny	Liczba osób uczestniczących w programie korekcyjno-edukacyjnym dla sprawców przemocy Liczba osób korzystających z konsultacji dla osób z problemem alkoholowym Liczba osób objętych działaniami MKRPA Liczba wszczętych

			procedur "Niebieskie Karty"
			Liczba realizowanych procedur "Niebieskie Karty"

Cel IV. Zwiększenie kompetencji rodzicielskich poprzez zapewnienie dostępności usług w zakresie opieki i poradnictwa specjalistycznego.

Zadania	Realizatorzy i partnerzy	Przewidywany efekt	Wskaźnik realizacji
1. Rozszerzenie dostępu do konsultacji i poradnictwa specjalistycznego (pomoc prawna, psychologiczna, pedagogiczna, praca socjalna, prowadzenie terapii i mediacji dla rodzin)	* Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oświęcimiu, * Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Oświęcimiu, * Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Oświęcimiu, * Organizacje pozarządowe, * Placówki wsparcia dziennego	Zapewnienie dostępu do bezpłatnego poradnictwa	Liczba osób korzystających z poradnictwa Liczba udzielonych mediacji
2. Wspieranie rozwoju wolontariatu oraz innych form aktywizacji młodzieży na rzecz poprawy funkcjonowania rodziny	* Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oświęcimiu, * Organizacje pozarządowe, * Placówki wsparcia dziennego, * Placówki oświatowe	Wzmocnienie rodziny w wypełnianiu swoich funkcji	Liczba wolontariuszy Rodzaje działań wspieranych przez wolontariuszy Liczba osób korzystających z pomocy wolontariuszy

Cel V. Wzmacnianie kadry zajmującej się wspieraniem rodziny.

Zadania	Realizatorzy i partnerzy	Przewidywany efekt	Wskaźnik realizacji
1. Wspieranie osób profesjonalnie zajmujących się pracą na rzecz dziecka i rodziny	* Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oświęcimiu, * Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej, * Placówki oświatowe	Wzrost kompetencji pracowników zajmujących się wspieraniem rodziny	Liczba działań edukacyjnych dla pracowników Liczba uczestników działań edukacyjnych

Rozdział 8

Finansowanie Programu

Źródłem finansowania zadań zawartych w niniejszym Programie są środki własne gminy miasto Oświęcim zabezpieczone w ramach środków przeznaczonych na realizację zadań statutowych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Oświęcimiu oraz w miarę istniejących możliwości środki zewnętrzne pozyskiwane z innych źródeł.

Rozdział 9

Monitoring i ewaluacja Programu

Monitoring podejmowanych działań będzie prowadzony przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oświęcimiu na podstawie informacji uzyskanych od podmiotów współuczestniczących w jego realizacji. Wskazana jest więc zgodnie z założeniami Programu kompleksowość działań oparta na stałej współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami w celu osiągnięcia najlepszego efektu podjętych inicjatyw.

Gminny program wspierania rodziny jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie podlegał ewaluacji i monitoringowi w zależności od potrzeb zdiagnozowanych przez podmioty zajmujące się problemami rodziny. Wskaźniki ewaluacji będą poddawane systematycznej analizie i uwzględniane w rocznym sprawozdaniu z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny składanym Radzie Miasta Oświęcim zgodnie z art. 179 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

DYREKTOR
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Oświęcimiu
mgr Beata Baka

ZASTĘPCA DYREKTORA
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Oświęcimiu
mgr Marta Węgrzyn-Skarbek

Starczy Specjalista Pracy Socjalnej
Koordynator
mgr Marzena Nawracaj

Pracownik socjalny
mgr Bożena Kochman

UZASADNIENIE

W myśl art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. (tekst jedn. Dz.U. z 2018 r. poz. 998 ze zm.) do zadań własnych gminy w zakresie wspierania rodziny należy opracowywanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny. Programy te uchwała rada gminy w oparciu o potrzeby związane z realizacją zadań gminy w zakresie wspierania rodziny (art. 179 ust. 2 w/w ustawy).

Uchwałą Nr XVII/302/15 z dnia 23 grudnia 2015 r. Rada Miasta Oświęcim przyjęła „Gminny program wspierania rodziny w mieście Oświęcim na lata 2016-2018”. Z uwagi na zbliżający się koniec okresu, na jaki w/w program został przyjęty, opracowany został projekt nowego w tym względzie dokumentu.

Przedstawiany „Gminny program wspierania rodziny w mieście Oświęcim na lata 2019 - 2021” został opracowany w oparciu o przeprowadzoną diagnozę społeczną i dotychczasowe doświadczenia, które wskazują, że w dalszym ciągu na terenie miasta Oświęcim występuje duża liczba rodzin wieloprotymowych. Dlatego też w przedstawianym Programie w dalszym ciągu położony został nacisk na pracę interdyscyplinarną, której celem będzie wieloaspektowa pomoc i wsparcie dla rodzin wieloprotymowych.

Źródłem finansowania zadań Programu będą przede wszystkim środki własne miasta Oświęcim zabezpieczone w ramach środków przeznaczonych na realizację zadań statutowych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Oświęcimiu oraz w miarę istniejących możliwości, środki zewnętrzne pozyskiwane z innych źródeł.

Mając na uwadze powyższe przedstawia się Radzie Miasta Oświęcim projekt uchwały w sprawie przyjęcia „Gminnego programu wspierania rodziny w mieście Oświęcim na lata 2019 - 2021” celem uchwalenia.

DYREKTOR
Miejskiego Ośrodka Pomocy
Społecznej w Oświęcimiu
mgr Beata Baka